

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2017-660

1.11.2017

If Skadeforsikring NUF

Bilansvar

Skade ved avstigning fra ambulanse — skade som bil "gjer" — bal. § 4.

Skadelidte var på utrykningsoppdrag som ambulansesjåfør. Skaden oppstod da skadelidte skulle hente medisiner inne i ambulansen mens kollegaen var utenfor med en pasient. Da skadelidte skulle ut av ambulansen trakk hun forkjært på venstre fot, og det oppstod kraftige smerter i hoften. Stigbrettet til ambulansen var ikke ute da skadelidte steg ut. Høyden fra bilgulvet og ned til bakken uten stigbrettet var 67 cm. Skadelidte anførte at skaden var omfattet av bilansvaret, jf. bal. § 4, og viste bl.a. til at det var snakk om en avstigningssituasjon, og at 67 cm. var en betydelig høyde. Selskapet avviste ansvar og anførte at den aktuelle nedstigningen lå innenfor "dagliglivets risiko" og at skadelidte var særlig sårbar for å pådra seg skade, og at det ikke var en realisering av det farekompleks ambulansen representerte. Nemnda kom under tvil til at skaden falt utenfor bal § 4.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning etter bilansvarsloven (bal.) § 4 for skade påført skadelidte under avstigning fra ambulansekjøretøy.

Skadelidte var på utrykningsoppdrag som ambulansesjåfør den 23.11.13 for å hente en pasient i Nordmarka. Skaden oppstod da skadelidte skulle ut av ambulansen etter å ha hentet medisiner til pasienten inne i ambulansen. Ved avstigning trakk skadelidte forkjært på venstre fot, og det oppstod kraftige smerter i hoften.

Ambulansen hadde stige Brett som evt. måtte utløses manuelt, men dette ble ikke gjort av skadelidte før avstigning. Nyere ambulanser har stige Brett som kommer ut automatisk. Høyden fra bilgulvet og ned til bakken uten stigbrettet var 67 cm.

Skadelidte krever dekning under bal. § 4 og anfører at skade ved på- og avstigning av kjøretøyet er omfattet av bilansvaret, jf. bl.a. lovens forarbeider (NUT-1957-1 på side 58). Skadelidte anfører at 67 cm er en betydelig høyde når man trækker forkjært ut av en bil, og viser til at skadelidte fikk medhold i "Bakludedommen" Rt. 2015 s. 1017, som ikke gjaldt fallhøyde.

Selskapet avviser ansvar og anfører at skaden er utenfor "gjer" kriteriet i bal. § 4. Den aktuelle nedstigningen på 67 cm er innenfor "dagliglivets risiko", og skadelidte falt ikke, men trakk feil. Selskapet anfører at smertene oppstod fordi skadelidte under nedstigningen var særlig sårbar for å pådra seg skade pga. en betennelse i hoften tre uker tidligere, og ikke pga. en realisering av det farekompleks som motorvognen representerte.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Bal. § 4 omfatter skader som motorvognen "gjer". I rettspraksis er "gjer" kriteriet tolket i samsvar med alminnelige årsaksregler slik at bilen må utgjøre en ikke uvesentlig årsak i hendelsesforløpet

frem til skaden. I HR-2016-2560-A falt skadelidte ned fra taket til en container som sto plassert på kranbilens lasteplan. Høyesterett la avgjørende vekt på at:

Det var egenskapene ved lasten – takets overflate var dekket av løssnø – som utgjorde den umiddelbare årsaksfaktoren.

Bilen ble etter dette regnet som en uvesentlig årsak. Spørsmålet om når bilen utgjør en ikke uvesentlig årsak må ifølge rettspraksis tolkes på bakgrunn av forarbeidene. Det heter i Innst. 1957 s. 58 at:

Ved bedømmelsen av om en skade er voldt av motorvogn, vil det være et veiledende synspunkt om skaden er voldt ved en naturlig realisering av det farekompleks som er lovgrunnen for motorvognansvaret, ..., særleg på grunn av den risiko som er knytt til motorvognens fart, tyngde, lettbevegelse, motor, signaler og teknisk utstyr for øvrig ...

... Bestemmelsen er imidlertid ikke uten videre begrenset til egentlige trafikkskader. Den omfatter i prinsippet også bl.a. skade noen lir ved å bli klemt i en vogndør, slått av en vogndør som åpnes, opprevet eller oppskåret av utstyr i vognen, ved å snuble inne i vognen eller i stigbrett, og annen skade under av- eller påstigning (kfr. RG-1951-844 hvor skade som følge av feiltrinn ble ansett inadekvat). Sto vognen parkert m.v. i skadeøyeblikket, gjelder dog som nevnt særregelen i utkastets § 5.

Det følger av dette at også av- og påstigningsskader er dekket, såfremt det er relevant årsakssammenheng mellom bilen og den aktuelle skaden. Dekningen for slike skader er videre utdypet i Rt. 2012 s. 233, hvor det heter at:

Dette innebærer at for skade ved av- og påstigning, som denne saken gjelder, vil det på den ene side være et sentralt moment om motorvognen har en utforming eller en høyde som innebærer at det er en høyere risiko enn normalt for personskade ved av- eller påstigning. På den annen side vil den skadelidtes egen opptreden kunne stå sentralt – om vedkommende har opptrådt på en slik måte at denne opptreden fremstår som den sentrale årsaksfaktoren. Skyldes skaden forhold utenfor motorvognen, f.eks. glatt underlag, vil også dette etter omstendighetene kunne tale mot ansvar. Mellomløsninger kan også tenkes ved at ansvaret reduseres med hjemmel i lovens § 7.

Denne saken gjaldt fall under avstigning fra en tankbil. Høyesterett uttaler med referanse til lagmannsrettens begrunnelse at selv "om det ikke var noen teknisk feil ved tankbilen, var altså den dominerende årsaksfaktoren i denne saken tankbilens utforming og høyde. As egen opptreden kommer helt i bakgrunnen." Ansvaret var derfor omfattet av bal. § 4. Høyesterett reserverer seg imidlertid mot tilfeller hvor skaden skyldes forhold utenfor vognen, f.eks. glatt underlag.

I nærværende sak stod motorvognen stille da skaden oppstod. Skaden er dels forårsaket av høyden ved avstigning, dels av at skadelidte trakk forkjært. Høyden på 67 cm er lavere enn tankbildommen, hvor høyden var 1,5 meter. På den annen side må en ambulansebil være konstruert slik at man kan stige av og på i løpet av kort tid i stressede situasjoner. Nemnda mener likevel under noe tvil at den aktuelle høyden i utgangspunktet ikke kan sees som en risikofaktor knyttet til bilen som overstiger det normale ved på og avstigning. Den vesentlige årsaken til skaden fremstår som skadelidtes eget forhold ved feiltråkking. Skaden faller derfor utenfor bal. § 4.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Hanne Kvalshaug (selskapsrepresentant), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).